

Одобрен на Програмен съвет,  
координиращ обучението по  
специалност “Акушерка”  
от 17.03.2026 г.

**К О Н С П Е К Т**  
**ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ**  
**по**  
**НЕОНАТОЛОГИЯ И ДЕТСКИ БОЛЕСТИ –**  
**АКУШЕРСКИ ДЕЙНОСТИ И ГРИЖИ**  
**СПЕЦИАЛНОСТ „АКУШЕРКА“, ОКС „БАКАЛАВЪР“**

**РАЗДЕЛ НЕОНАТОЛОГИЯ**

1. Новородено дете. Идентификация на признаци за зрялост на новороденото. Концепционна и гестационна възраст. Критерии за нормална и забавена кардиопулмонална адаптация.
2. Първи грижи за новороденото: подготовка на реанимационен кът, осигуряване на топлинен комфорт, проходимост на дихателните пътища, преценка на риска през първите 5 златни минути след раждането. Основен и локален тоалет на новородено – акушерски дейности и грижи.
3. Адаптационни синдроми при новороденото: неонатален еритем, физиологично спадане на телесна маса, хормонални кризи, транзиторна хипертермия и др.
4. Рискови новородени деца.
5. Неонатална жълтеница. Специални акушерски грижи за новородено с физиологична жълтеница. Неонатална хипербилирубинемия. Задължения на акушерката при провеждане на конвенционална и интензивна фототерапия.
6. Перинатална асфиксия. Задължение на акушерката за мониторинг на новороденото. Отчитане и интерпретиране на APGAR. Ишемични и хеморагични поражения на централната нервна система при преждевременно родени деца.
7. Перинатална асфиксия при доносени деца. Ишемични поражения на ЦНС - хипоксично ишемична енцефалопатия.
8. Перинатални бактериални майчино-фетални инфекции. Неонатален сепсис. TORCH. Нозокомиални инфекции.
9. Неонатален респираторен дистрес синдром с първичен сурфактант дефицит при преждевременно родени деца: хиалинно-мембранна болест.
10. Неонатален респираторен дистрес синдром с вторичен сурфактант дефицит: аспирационен синдром, неонатална пневмония, диафрагмална херния.

## **РАЗДЕЛ ПЕДИАТРИЯ**

11. Заболявания на дихателната система: ОИГДП, бронхити, бронхиолити. Пневмонии в детската възраст: клинични симптоми. Бронхиална астма.
12. Особености на храносмилателната система в детска възраст. Поведение и акушерски грижи за деца с храносмилателни разстройства: аерофагия, гастроезофагеален рефлукс (ГЕР, ГЕРБ). Малабсорбционен и малдигестивен синдром: цьолиакия и муковисцидоза.
13. Особености на сърдечно-съдовата система в детска възраст. Вродени сърдечни малформации: аномалии с ляво-десен и дясно-ляв шънт. Критерии за сърдечна недостатъчност.
14. Болести на кръвта и кръвотворните органи: анемии, тромбоцитопении, левкемии.
15. Витамин Д недоимъчен рахит.
16. Заболявания на отделителната система в детската възраст: Везикоуретрален рефлукс (ВУР), Гломерулонефрити, Пиелонефрити.
17. Неврологични заболявания в детската възраст: менингити и менингоенцефалити. Гърчове в детската възраст: епилепсия.
18. Заболявания на съединителната тъкан: реактивни и ревматоидни артрити.
19. Диабет в детската възраст.
20. Заболявания на жлези с вътрешна секреция: хипотиреоидизъм , пубертетно развитие.

## **РАЗДЕЛ ОБЩИ И СПЕЦИАЛНИ АКУШЕРСКИ ГРИЖИ**

13. Аутизъм, дислексия, агресия при рисковите новородени деца - като късна последица на рисковата бременност.
14. Периоди в развитието на детето. Перинатални показатели: перинатална смъртност, раждаемост, неонатална смъртност. Неонатален скрининг.
15. Приемане на новородено от родилна зала в неонатологично отделение – задължения на акушерката. Документация.
16. Рутинни, специални и интензивни грижи. Спешни състояния в неонатологията и педиатрията.
17. Мониторинг на жизнено важни показатели: сърдечна честота, дихателна честота, пулсоксиметрия, артериално налягане, диуреза.
18. Хранене на новороденото и кърмачето - изключително кърмене, естествено, смесено, изкуствено. Мениджмънт на кърменето. Предимства на кърмата. Принципи за хранване.
19. Лекарствена терапия в периода на новороденото. Принципи на медикаментозната терапия в детска възраст – задължения на акушерката.
20. Имунизации при новороденото и имунизационен календар.
21. Физическо и психомоторно развитие на децата.
22. Хромозомни и наследствени заболявания в детската възраст.

## Литература

1. Белоев, Й., Грижи за болния и сестринска техника, Медицина и физкултура, София, 2000.
2. Бобев, Др., Е. Генев., Педиатрия, С. Арсо, 2005.
3. Василев, Н., Неонатология, София, 2008. Зайлер, Т., Хоок, Г., Детски болести и първа помощ, 2001.
4. Зомер, Г., Детски болести, Софтпрес, 2007.
5. Илиева, С., В. Димитрова, Акушерски грижи в неонатологията и педиатрията, МУ – Варна, 2021.
6. Михов, Х., Болното дете и грижите за него, Хермес, 2007.
7. Мумджиев, Н., Амбулаторна педиатрия, С. МФ, 1997.
8. Мумджиев, Н., Детски болести, СИЕЛА, София, 2000.
9. Мумджиев, Н., Детски болести, Сиела, 2003.
10. Карагъзов, И., Акушерство и гинекология, София, 2005.
11. Петков, Г., Детски болести, Стара Загора за специалисти по здравни грижи, 2010.
12. Попова, С., Кръстева, К., Юрукова, К. Комуникативни умения и функции на сестринството, Гриф, Пловдив, 2001.
13. Сербезова, И., Специални акушерски грижи за бременни, раждащи, родилки и новородено, Русе, 2013.
14. Стоилова, Й., М. Кръстева, Превенция и контрол на неонаталните инфекции, Пловдив, 2013.
15. Христова, Е. Р. Клясова, Мониторинг на дишане и сърдечна дейност при рискови новородени деца, сп. „Педиатрия”, 1994.
16. Хаджиева, Н., Е. Христова, Микробиологичен мониторинг в неонатологично интензивно отделение, Нозокомиални инфекции, София, 2005.
17. Христова, Е., Алгоритъм за първична реанимация на новородени деца, сп. „Педиатрия”, София, 2008.
18. Христова, Е., Европейски стандарт за поведение при неонатален респираторен дистрес синдром, сп. „Педиатрия”, 2008.
19. Христова, Е., З. Лалчев, Алвеоларен сърфактант и неонатален респираторен дистрес синдром, Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, София, 2010.
20. Христова, Е., Лекционен материал на основни нозологични категории по неонатология и съвременни акушерски дейности и компетенции по неонатология, съобразно Медицински стандарт по неонатология, Настоящ протокол за първи грижи за новороденото, съгласно съвременни европейски критерии, 2026.